

ÀREA DE LLENGÜES

NIVELL SUPERIOR (D)

MODEL B

OCTUBRE DE 2010

Núm. d'examinand:	
--------------------------	--

BLOC 1. ORTOGRAFIA		- 7 [BNS]
BLOC 2. CONEIXEMENTS DEL SISTEMA LINGÜÍSTIC		- 20 [BNS]
BLOC 3. CONTEXT HISTÒRIC I SOCIAL		
BLOC 4. COMPRENSIÓ I EXPRESSIÓ ESCRITES		- 20 [BNS]
BLOC 5. EXPRESSIÓ ORAL		- 10 [BNS]
PUNTUACIÓ TOTAL		70 [PME]
QUALIFICACIÓ		

BLOC 1. ORTOGRAFIA

1. Col·locau els accents i les dièresis que falten en aquest text.

L'existència d'aquest país de Lilliput entre muntanyes, més antiga que la dels seus estats veïns i avui inscrita plenament en la modernitat, és una lliçó sobre les paradoxes de la història, un símbol vivent de la permanència al llarg dels segles d'una antiga relació de l'home amb la terra, sòlida i respectuosa. Andorra esdevé singular per molts motius: per la seva realitat política, físicament —un estat d'unes dimensions diminutes, 468 quilòmetres quadrats—, pel territori, per l'economia —dedicada al turisme de naturalesa i cultural, d'esquí, de benestar i de compres— i per la gent —una societat multicultural que ha fet del territori andorrà un punt actiu en el Pirineu d'alta muntanya.

Totes aquestes característiques que diferencien Andorra de les altres valls del Pirineu, afegides a la seva gran capacitat de recepció de visitants, li confereixen un perfil únic i en fan un lloc de visita altament atractiu, que rep una afluència de 10.000.000 de visitants l'any. A pocs altres llocs de reclam turístic es dona una conjunció tan perfecta entre la naturalesa i la societat urbana, entre les possibilitats de realitzar activitats i el lleure tranquil, entre un cumul de motius d'interès i una oferta turística d'una densitat i una varietat extraordinàries. Tot això afegit a l'empori comercial que ofereix tota mena de productes al preu avantatjós que permet el diferencial fiscal.

Encara no fa un segle, Andorra era una petita comunitat de ramaders i pagesos que no es diferenciava gaire de les comunitats pirinenques veïnes.

El Temps, núm. 1362 (adaptació)

errades	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16	17	18
punts	5	4,75	4,5	4,25	4	3,75	3,5	3,25	3	2,75	2,5	2,25	2	1,75	1,5	1,25	1	0,75	0,5	0,25	0

2. Ompliu els buits amb la grafia o grafies adequades, o amb el símbol Ø.

Poques setmanes després del casament, el cònju___e d'Ekaterina Golubeva l'ha de___ada. Aleksei Sitev, un entrenador de cosmonautes de Sant Petersburg, ha canviat el llit m___rital per una llitera en un espai reduït compartit amb cinc homes. Unes cà___res l'observaran tothora i ha renunciat voluntàriament a la llum del dia, a l'aire fresc i a la lluna de mel.

La primera pro___a de la resistència dels noucasats serà també una fita en els esfor___os per enviar una tripulació a l'espai exterior. L'assa___ té el nom de Mars500 i la tripulació experimentarà en temps real com seria pilotar fins al planeta Mart. Els científics estimen que un viatge al planeta vermell, mi___ançant la tecnologia actual, duraria apro___imadament 520 dies, inclo___os 30 dies d'estada a Mart. La mi___ió re___elarà els ___fectes d'un viatge de llarga durada en el cos humà, i si sis persones poden viure en un espai co___finat durant tan___ de temps sense arribar a les mans.

Botxka —'barril'—, així és com els tripulants ___nomenen el sistema estret de canonades i túnels que compartiran durant 520 dies. A l'interior hi ha lliteres m___nudes semblants a les de l'Estació Esp___cial Internacional. Les sis cabines privades on dormen els tripulants tenen tres metres quadrats i són ___moblades amb un llit, un escri___tori, una cadira i presta___es per als objectes personals. Pòsters amb figures ___egendàries dels viatges soviètics guarneixen les parets. Iuri Gagarin, la primera persona a orbitar la Terra, so___riu des d'una imatge.

Els investigadors han reconstruït, fins i tot, un model de superfície___ in___òspita de Mart en un conten___dor. Esperen que els resultats d'aquest pro___ecte de dotze mi___ions d'euros condueixin finalment a Mart.

El Temps, núm. 1361 (adaptació)

errades	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	11	12	13	14	15	16	17	18
punts	5	4,75	4,5	4,25	4	3,75	3,5	3,25	3	2,75	2,5	2,25	2	1,75	1,5	1,25	1	0,75	0,5	0,25	0

BLOC 2. CONEIXEMENTS DEL SISTEMA LINGÜÍSTIC

3. Feis la transcripció fonètica d'aquests fragments.

a) Aquella girafa del circ _____

b) Una ària meravellosa _____

c) Un peu molt gros _____

errades	0	1	2	3	4	+ 4
punts	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4. Analitzau sintàcticament aquesta oració.

Nota: per resoldre aquest exercici heu de marcar els verbs i les funcions que fa cada sintagma en l'oració. En el cas que hi hagi oracions subordinades, heu d'indicar de quin tipus són i quina funció tenen en l'oració principal, com també heu de marcar els verbs i les funcions dels sintagmes que les formen.

<u>En Joan</u>	<u>ha dit</u>	<u>que</u>	<u>demà</u>	<u>vindrà</u>	<u>na Maria</u>
S	V	nexe	CC	V	S
CD (or. sub. substantiva)					

La professora li va demanar si ell havia fet l'examen tranquil.

errades	0	1	2	3	4	+ 4
punts	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5. Feu el derivat o pseudoderivat de les paraules que hi ha entre parèntesis.

EXEMPLE: Li ha sortit una urticària (ortiga) i té una coïssor espantosa.

a) Enguany estudiarem el _____ (volcà) com a fenomen.

b) Hi han participat cent representants _____ (govern).

c) La funció del Parlament és la de _____ (lleï).

- d) La seguretat _____ (*via*) és una prioritat de l'Associació de Veïns.
- e) Un bon protector _____ (*llavi*) protegeix del sol i del fred.

errades	0	1	2	3	4	5	6
punts	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6. Ompliu els buits de les frases següents amb la forma verbal adequada. Teniu en compte les indicacions suplementàries de persona i temps.

EXEMPLE: En aquests moments, canta (cantar, ell) una cançó.

- a) Si haguéssim sabut qui era ella, no ens _____ (*confondre*) a l'hora de fer les presentacions.
- b) Sempre tenia molta paciència, però, en algunes ocasions, acabava _____ (*treure*) el geni!
- c) Primer de tot _____ (*fondre*, imperatiu) el saïm i llavors incorporau-hi el sucre i els ous.
- d) No el _____ (*recloure*, vosaltres) a la seva cel·la, que serà pitjor.
- e) Li ha explicat al metge que la ferida li ha _____ (*coure*) molt.
- f) Ells són molt amics, però _____ (*dissentir*, present) en matèria de religió.

errades	0	1	2	3	+3
punts	4	3	2	1	0

7. Ompliu els buits de les frases següents amb les combinacions binàries de pronoms febles adequades.

EXEMPLE: Si na Maria necessita la factura, fes-la-hi.

- a) Tants anys i tants esforços com va costar als vostres pares construir aquesta casa i ara vosaltres _____ desfareu com si res!
- b) Si tots ens hem compromès en el projecte de formació, ara no podem desentendre _____.
- c) Si elles em deixen les eines avui horabaixa, jo _____ tornaré demà al matí.
- d) Pots agafar de la prestatgeria tots els llibres que necessitis, però, en haver acabat el treball, col·loca _____ una altra vegada.

- e) Consider el teu estil immillorable i _____ consideraré sempre!
- f) Aquesta dona necessita diners. Proporciona _____!

errades	0	1	2	3	+ 3
punts	4	3	2	1	0

8. Tornau a escriure els grups nominals següents canviant el mot subratllat pel que hi ha entre parèntesis i fent els canvis que calguin.

EXEMPLES: una casa blanca (*edifici*) *un edifici blanc*
 una al·lota simpàtica (*seriós*) *un al·lot seriós*

- a) Una psiquiatra coixa (*baix*)
-

- b) Un rei roí (*princesa*)
-

- c) Un plat exquisit (*sopa*)
-

- d) Un comte alt (*descalça*)
-

- e) Una funcionària culta (*professor*)
-

- f) Un home corpulent (*persona*)
-

errades	0	1	2	3	4	5	6
punts	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

9. Completau cada frase amb una de les opcions que teniu entre parèntesis.

EXEMPLE: Ahir vaig telefonar al teu germà. (*al / el / en el*)

- a) Torna a llegir el text de la pàgina _____ ara mateix! (*dues / dos*)

- b) Quan vaig entrar a la sala, hi havia _____ persones. (*vàries / diverses*)

- c) Pots dur-lo amb les mans. No pesa _____. (*gens / molt / res*)

- d) Pots acabar d'enllestir el treball; _____ jo arxivaré els documents que has consultat. (*mentres / mentrestant*)

- e) Me l'hauries de trametre _____. (*el més aviat millor / al més aviat millor*)
- f) La temperatura _____ a les Balears podria augmentar aquest segle més de tres graus. (*mitjana / mitja*)
- g) Havia plogut _____ que tots els camps estaven negats. (*tan / tant*)
- h) Estic convençut que finalment ho aconseguireu, _____ ara us sembli impossible! (*malgrat / a pesar de què / tot i que*)
- i) El Servei Meteorològic Europeu ha anunciat que farà fred _____ Europa. (*per tot / pertot / per tota*)
- j) El _____ president ho ha confirmat en un comunicat que ha emès la televisió. (*propi / mateix*)

errades	0	1	2	3	4	5	6	7	8
punts	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

10. Ompliu els buits de les frases següents amb una preposició o una locució prepositiva acompanyada, si cal, d'article. Si no hi ha d'haver res, indica-ho amb el símbol Ø.

EXEMPLE: L'orquestra interpretà la simfonia sota la direcció del mestre Brotons.

- a) Va venir tothom _____ la meva cosina, que era de viatge.
- b) Segons l'informe socioeconòmic, _____ meitat de la població té estudis superiors.
- c) S'ha aprimat molt _____ que fa exercici.
- d) En Joan s'ha comprat una camisa diferent _____ la dels altres empleats.
- e) Els meus nebots estan acostumats _____ que els ho facin tot.
- f) Ella proposa que _____ anar a França anem a Itàlia.

errades	0	1	2	3	+ 3
punts	4	3	2	1	0

11. Ompliu els buits de les frases següents amb el nexa adequat, de manera que la segona signifiqui el mateix que la primera.

EXEMPLE: 1. Un curtcircuit provoca un incendi.
 2. Hi va haver un incendi a causa d'un curtcircuit.

- a) 1. Si compleixes tots els requisits hi podràs accedir.
 2. Podràs accedir-hi _____ compleixis tots els requisits.
- b) 1. Tu no m'ho vols dir; per això, ho hauré de demanar al teu germà.
 2. _____ tu no m'ho vols dir, ho hauré de demanar al teu germà.
- c) 1. La raó per la qual han suspès la funció és la vaga dels tècnics de so.
 2. Han suspès la funció _____ els tècnics de so fan vaga.
- d) 1. Amb aquella indumentària no va provocar més que l'escàndol.
 2. Amb aquella indumentària no va fer _____ provocar l'escàndol.
- e) 1. En qualitat de presidenta, la senyora Marí va presentar l'acte.
 2. La senyora Marí, _____ presidenta, va presentar l'acte.
- f) 1. Va confessar-nos que preferia més l'opinió de na Maria que la d'en Pere.
 2. Va confessar-nos que compartia _____ l'opinió de na Maria que la d'en Pere.

errades	0	1	2	3	+ 3
punts	4	3	2	1	0

12. A partir de les oracions que us proposam, formau-ne una de nova inserint la segona en la primera mitjançant un pronom relatiu, acompanyat, si cal, d'altres elements.

EXEMPLE: 1. Exposaré les idees.
 2. Vull argumentar en contra d'aquestes idees.
Exposaré les idees en contra de les quals vull argumentar.

- a) 1. Volen que signi aquest document.
 2. No accedeix a fer-ho.

.....

.....

- b) 1. Ha llogat la casa.
 2. Va comprar-la l'any passat.

.....

.....

- c) 1. Aquell poble hauria de ser considerat patrimoni de la humanitat.
2. Hi vàrem passar amb el cotxe.

- d) 1. He perdut les claus del pis.
2. Això ha provocat que la meva parella s'hagi enfadat.

- e) 1. Hem anat a un forn del carrer Major.
2. En aquest forn fan les millors coques de la ciutat.

- f) 1. Em va parlar tota la vetlada d'una persona.
2. N'he oblidat el nom.

errades	0	1	2	3	+ 3
punts	4	3	2	1	0

BLOC 3. CONTEXT HISTÒRIC I SOCIAL**13. Contesta les preguntes següents. Marca la resposta correcta amb una X.**

a) AUSIÀS MARCH:

- 1. És l'autor de *Tirant lo Blanc*.
- 2. Va ser el primer poeta que va compondre només en català.
- 3. És, juntament amb Ramon Llull, un dels grans noms de la literatura catalana del segle XV.
- 4. Va escriure en català, en occità i en llatí.

b) D'ACORD AMB LA LLEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LES ILLES BALEARS:

- 1. Els ciutadans tenen el dret a emprar la llengua catalana amb totes les administracions públiques a les Illes Balears, excepte amb l'Administració de justícia.
- 2. Els ciutadans tenen dret a emprar la llengua catalana només amb l'Administració autonòmica i les corporacions locals.
- 3. Els ciutadans tenen dret a emprar la llengua catalana amb totes les administracions públiques a les Illes Balears.
- 4. Cap de les respostes anteriors és correcta.

c) LA SUBSTITUCIÓ LINGÜÍSTICA:

- 1. Es produeix quan un parlant canvia de llengua segons la situació comunicativa en què es troba.
- 2. És el procés mitjançant el qual una llengua es va adaptant a una altra amb la qual està en contacte.
- 3. S'esdevé quan una llengua dominant guanya extensió d'ús en perjudici d'una altra que en perd.
- 4. És el desenllaç irreversible de qualsevol situació de bilingüisme social.

d) UNA LENGUA MINORITZADA:

- 1. És aquella que pateix una restricció dels seus usos, en la pròpia comunitat lingüística, en benefici d'una segona llengua.
- 2. És aquella que té un nombre de parlants inferior respecte d'una altra llengua.
- 3. És aquella que és poc utilitzada en els usos públics.
- 4. És aquella que pateix un procés de pèrdua de parlants.

e) ELS REGISTRES:

- 1. Són les diferents formes que adopta la llengua segons l'origen del parlant.
- 2. Constitueixen les formes impròpies de la llengua en cadascun dels usos lingüístics que es produeixen en les diverses relacions socials.
- 3. Són llenguatges propis d'una especialitat professional, científica o tècnica.
- 4. Són les diferents formes que adopta la llengua segons la situació, el canal i el context en què s'usi.

errades	0	1	2	3	4	5
punts	5	4	3	2	1	0

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

16. Llegiu el text següent i resumiu-ne el contingut en devers 100 paraules sense copiar-ne literalment cap fragment. (5 punts)

Els licors de Mallorca per excel·lència són les herbes i el palo. Ambdós tenen origen medicinal, com a remei contra la febre, els cucs intestinals o el mal de panxa. Avui dia, aquestes begudes tan típiques i consumides estan protegides per una denominació geogràfica que en garanteix la qualitat.

Les herbes s'elaboren per maceració de plantes aromàtiques en alcohol. N'hi ha prou amb seixanta dies per aconseguir una beguda complexa amb una curiosa fusió de perfums. Des de temps immemorial, els mallorquins coneixen les propietats medicinals de nombroses plantes silvestres —com ara el fonoll, l'espígol, la menta, el romaní o la camamil·la— que durant segles es varen emprar en forma de tisana per combatre algunes malalties. Com que algunes de les infusions tenien un sabor amargant, se'ls afegia sucre, costum que es va mantenir a l'hora d'elaborar les anomenades *herbes dolces*.

El licor d'herbes va començar a preparar-se de manera casolana fa prop de dos-cents anys. Encara avui hi ha famílies que mantenen la tradició de posar un ramet d'herbes aromàtiques —recollides entre maig i juny, la composició de les quals és un veritable secret transmès de generació en generació— dins d'una ampolla, i deixar-les macerar amb anís. Degustar i oferir unes herbes fetes a casa és un ritual que complau tant l'amfitrió com el convidat.

Durant el segle XIX les herbes es varen començar a fabricar de manera industrial i, malgrat que els reglaments reguladors descriuen com s'han de fer, cada fabricant té el seu petit secret. Les herbes contenen, entre altres plantes, marialluïsa, camamil·la, taronger, llimoner, romaní, tarongina i fonoll, totes recollides a Mallorca. Per extreure les seves aromes s'utilitza la destil·lació o la maceració. El líquid que en resulta és transparent i de color verd o ambre. N'hi ha de tres tipus: dolces, mesclades o seques.

Mallorca, gastronomia i cuina (adaptació)

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

full per fer-hi esborranys

14. Dictat (pàg. 11 de la prova).

Una gernació silenciosa s'agrumollava a l'entrada del cinema, teatre i sala de ball Venus. Sota la marquesina, un cartell anunciava l'única funció d'una companyia ambulat de varietats. Els noms dels artistes, estrangers i, òbviament, de fama mundial, ressaltaven amb lletres vermelles al peu de la imatge d'una vedet de formes esplèndides, emplomallada, lleugera de roba, que baixava per una escalinata entre dues files de ballarins amb esmòquing. Quan ell va arribar, acompanyat del guàrdia civil que havia anat a avisar-lo, la gent, colpida pel desenllaç imprevist de la vetllada, va deixar-li pas en silenci. Una sentor enganxosa pujava pels molls de l'Ebre. Les papallones, embogides, giraven al voltant dels fanals, i l'aleteig frenètic, preludi de la morta, accentuava la xafogor de la canícula.

Al vestíbul, hi havia el propietari del local, els dos acomodadors i un desconegut, el director de la companyia. A banda, marcant les distàncies amb els altres, el sergent comandant de la guàrdia civil va quadrar-se en veure'l.

Jesús Moncada, *Calaveres atònites* (adaptació)

BLOC 5. EXPRESSIÓ ORAL**SUPÒSIT 1****1. Llegiu el text següent en veu alta.**

En les cèl·lules sexuals, el nombre de cromosomes és la meitat del de les cèl·lules de la resta del cos, les cèl·lules somàtiques. En l'home, els espermatozoides tenen 22 autosomes i un cromosoma X o un cromosoma Y, i en les dones els òvuls tenen 22 autosomes i un cromosoma X. De la fecundació d'un òvul per un espermatozoide amb cromosoma Y s'obté, per tant, un individu mascle, mentre que si l'espermatozoide conté el cromosoma X en sortirà una femella. La meitat dels 46 cromosomes de les cèl·lules dels fills, totes derivades del zigot, seran d'origen matern, i l'altra meitat, d'origen patern.

El DNA es duplica separant, com una cremallera que s'obre, les dues cadenes que el formen. Després, cada filament reproduceix un filament idèntic al que s'ha separat, ja que cada adenina s'uneix solament amb la timina, i cada guanina, a la citosina.

Proa Temàtica, «El medi natural», volum 2 (adaptació)

2. Exposició.

Sou el director o la directora d'un centre educatiu i heu de fer el discurs inaugural del nou curs escolar davant pares, professors i alumnes.

BLOC 5. EXPRESSIÓ ORAL

SUPÒSIT 2

1. Llegiu el text següent en veu alta.

L'Agència Espacial Europea (ESA en anglès) ha captat una imatge a través del satèl·lit en què s'aprecia una espectacular plaga estacional d'algues al mar Bàltic, a l'altura d'Alemanya, amb unes dimensions de 1.600 quilòmetres de llarg, 190 quilòmetres d'ample i una superfície pròxima a 377.000 quilòmetres, similar a la del país germànic.

Els científics denominen floració d'algues l'acte de ràpida reproducció del fitoplàncton, les plantes marines microscòpiques que viuen a la superfície del mar. Surant lliurement a l'aigua, el fitoplàncton és sensible a la llum del sol i a les variacions ambientals locals, com ara la temperatura, el corrent i el vent, i els components nutritius del seu entorn.

La ràpida i espectacular floració registrada al Bàltic es deu a les condicions favorables registrades a la zona: sol, poc vent i increment dels aliments després del desglaç registrat a l'àrea en les darreres setmanes.

Encara que les floracions de les algues siguin un fenomen normal, poden resultar perjudicials per als éssers humans i els animals, quan produeixen substàncies tòxiques, i poden exhaurir la concentració d'oxigen a l'aigua.

El Periódico de Catalunya [22/07/2010] (adaptació)

2. Exposició.

Heu de presentar un llibre que acaba de publicar una companya vostra davant un auditori format per personalitats de la política i la societat.

BLOC 5. EXPRESSIÓ ORAL**SUPÒSIT 3****1. Llegiu el text següent en veu alta.**

Tots els éssers vius tenen un avantpassat comú, la primera forma viva, que es remunta a 3.500 milions d'anys enrere. El planeta té prop de 4.500 milions d'anys. Es considera que fa 250.000 anys hi havia devers 350.000 espècies. Actualment hi ha un inventari d'aproximadament 1.850.000 espècies, i es calcula que comptant totes les que han aparegut a la Terra s'arriba a prop de 500 milions. Efectivament, el 99 % d'aquests éssers vius s'han extingit després de viure 5 milions d'anys de mitjana.

Com es varen formar totes aquestes espècies? Primer, cal aclarir breument què s'entén per *espècie*. El que permet afirmar que dos éssers vius pertanyen a la mateixa categoria és el fet que, en apairar-se, tinguin descendència fecunda, és a dir, capaç de reproduir-se. Però una anxova i una sardina —o una llebre i un conill—, que s'assemblen força, no són de la mateixa espècie i no tenen descendència.

Proa Temàtica, «El medi natural», volum 2 (adaptació)

2. Exposició.

Sou un locutor o una locutora d'una emissora de ràdio i heu de fer la presentació pública de la nova programació de la temporada davant tots els oients.

BLOC 5. EXPRESSIÓ ORAL**SUPÒSIT 4****1. Llegiu el text següent en veu alta.**

La serra de Tramuntana és la part més abrupta de l'illa, i hi predominen els conreus d'oliveres i la cria d'ovelles. Vertebrada el nord-est de Mallorca i configura una comarca de gairebé cent quilòmetres que es desplega pel territori de divuit municipis, dels quals els més grans són Calvià, Pollença i Escorca. Diversos cims superen els mil metres d'alçada, com ara el Galatzó (1.026 m), el Teix (1.064 m), el Massanella (1.348 m) i, el més alt, el Puig Major (1.443 m).

És un territori accidentat i, a primera vista, advers, que des de la irrupció del turisme de masses ha experimentat canvis enormes. L'organització de l'espai rural de la serra s'havia basat fins llavors en les possessions, grans explotacions que determinaven el paisatge i l'economia local. La població activa depenia de l'oferta de treball de les finques, sobretot en èpoques de collita dels cereals i de l'oliva, i la resta de l'any es dedicava al cultiu de petits horts o a l'explotació de recursos forestals, com ara la fabricació del carbó vegetal i de la calç o la tala de fusta.

Mallorca, gastronomia i cuina

2. Exposició.

Sou el director o la directora d'un concessionari de vehicles i acaba d'arribar-ne un de nou de darrera generació. N'heu de fer la presentació oficial davant la premsa.